

Dr. Graczka Gyula nekrológja

(1946 – 2020)

Megrendülten értesítünk mindenkit, hogy Dr. Graczka Gyula, volt kollégánk, sokak volt tanára, családjában szeretett férj, édesapa és nagypapa, súlyos betegséget követően 2020. április 25-én eltávozott a Világmindenségbe.

1946-ban született a Nagyhalászhoz tartozó Homoktanyán. Az általános és középiskolát Nagyhalászban illetve Nyiregyházán végezte, kitűnő eredménnyel.

1964-ben felvételt nyert a Moszkvai Geodéziai, Légítérképészeti és Kartográfiai Egyetemre, ahol az Optikai Finommechanikai Műszermérnöki Karon, Optikai műszerek és spektroszkópia szakon 1970-ben kitüntetéses diplomát szerzett. Oklevelét a BME rektora az Építőmérnöki Kar földmérőmérnöki szakán szerzett oklevéllel egyenértékűként honosította.

Végzése után (1975. április hó 15.-én kelt közalkalmazotti jogviszonnyal) a Budapesti Műszaki Egyetem Általános Geodéziai Tanszékére került oktatói státuszba. Előbb tanársegéd, majd 1976-tól adjunktusi beosztásban dolgozott. Bekapcsolódott a Geodézia, Elektrotechnika és Geodéziai műszerek tárgyak oktatásába és több gyakorlati oktatási segédlet készítésébe.

Szakmérnöki oktatás keretében és a Mérnöktovábbképző Intézetben az Elektronikus geodéziai műszerek és a Geodéziai mérések automatizálása című tantárgyak előadásainak és gyakorlatainak meghatározó részét tartotta.

Oktató munkájához szorosan kepcsolódott TDK dolgozatok konzultálása és diplomatervezők munkájának irányítása. Volt kollégiumi nevelőtanár, osztályfőnök, FEB tag, külföldi termelési gyakorlatok Kari Felelőse, stb.

Szerzőtársa volt a Dr. Fialovszky Lajos főszerkesztő nevével ismert Geodéziai Műszerek c. könyvnek.

Fordítója illetve a hazai magyar nyelvű kiadás szaklektora volt több külföldi szakkönyvnek illetve publikációnak. Talán legfontosabb ezek közül a "TEXAS" Optoelektronikai Receptek című könyv, 1979. Műszaki Könyvkiadó, 495 oldal terjedelemmel.

1976-ban levelező aspiráns ösztöndíjat kapott, melynek eredményeként elkészítette, majd 1979-ben Moszkvában megvédte kandidátusi értekezését. Címe: Kétdimenziós polarizációjú lézersugárzás (más forrásban: Lézersugárzás kétdimenziós polarizációjának) alkalmazása geodéziai távmérőkben. A honosító végzés után a Magyar Tudományos Akadémia is kandidátusi oklevelet adományozott Neki. "A Föld és Bányászati Tudományok műszaki doktora" egyetemi doktori címét – az akkori eljárás szerint, a kandidátusi fokozat elismertetésével szerezte 1980-ban.

Kutatómunkája széles szakmai területekre, geodéziai-, bányászati-, ipari mérés technikára, a kor nemzetközi színvonalának élvonalába járó kísérletekre és alkalmazásokra terjedt ki. Számos új mérőeszköz kifejlesztésében vett részt (ultrahangos digitális vízmélységmérő, bányászati fűrólyukvetítő, stb.). A teodolit lézerefény-kivetítő kitűző eszközzé fejlesztésével megosztott egyetemi szolgálati szabadalmat kapott.

1981 és 1985 között az Addisz-Abebai Egyetem angol nyelven oktató vendégprofesszori feladatait látta el. A Surveying and Mapping tárgy mellett a Road Engineering címűt is tanította.

Oktatói munkáján kívül külső tanácsadóként részt vett az ENSZ Afrikai Gazdasági Bizottsága mezőgazdasági utak létesítése, és ivóvíz kutató programjaiban. Külszolgálatára során kifejtett társadalmi tevékenységéért dicsérő oklevelet is kapott.

Magyarországi visszatérését követően, azaz 1985-től, önálló előadója lett a Geodéziai műszerek tárgynak. 1986-tól a BME Geodéziai Intézet Laboratóriuma vezetésére kapott megbízást. 1987-ben sikeres docensi pályázatot nyújtott be.

Akkor, amikor lehetőség nyílt "nyugati típusú" gazdasági társaságok létesítésére, vezetésével alakult meg az a Kft, amely később megnyerte a magyarországi földhivatalok mérőállomással való ellátására kiírt műszertendert. Ennek keretében több mint 100 darab Wild TC 1000-es mérőállomás került a Földhivatalok használatába. Mivel hamarosan (1992-ben) az akkori Wild és Kern műszergyárak és a Leica cég egyesültek (Leica AG néven), és felbontották a Kft-vel kötött korábbi szerződést, befejeződött a Kft sikertörténete.

Az 1990-es évek közepén differenciális GPS korrekciók sugárzásával foglalkozó szolgáltatást indított. Ezzel lehetővé vált a korlátozott hozzáférés miatt nagyjából 100 méter pontos műholdas helymeghatározás pontosságát 1 méter körüli értékre növelni.

1992 és 2000 között félállásban tanszékvezető egyetemi docens volt a Miskolci Egyetem Geodéziai és Bányaméréstani Tanszékén. Erre az időszakra jellemző a magyarországi mélyművelésű bányászat visszafejlesztése, a külfejtéses bányászat súlyának növekedése. Tanszékvezetőségéhez fűződik a külfejtéses bányászathoz kapcsolódóan a korszerű geodéziai műszertechnika, a műholdas helymeghatározás és a térinformatika oktatása. A miskolci Műszaki és Földtudományi Kar akkreditált doktori programjai közül a Térinformatikai rendszerek geodéziai megalapozása különös tekintettel a geotechnikai adatbázisra, és a Műholdas helymeghatározás geológiai, geofizikai és geoinformatikai alkalmazásai című részprogramok vezetője. Kutatómunkája eredményeként jelent meg 2000-ben a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület lapjában Az országos rádiónavigációs műholdas helymeghatározó rendszer című írása.

Műegyetemi munkahelyén a nappali képzés mellett kivette részét a szakmérnöki oktatásból is. Például a 2005/2006-os tanév 2. félévében a Műholdas helymeghatározó rendszerek és az Elektronikus geodéziai műszerek tantárgyak előadója volt.

Nyelvtudását az oktatásban is hasznosította. Több tantárgyat oktatott angol nyelven, illetve tartott nagyon hasznos szakmai angol nyelvi kurzusokat magyar hallgatók számára is.

Tagja volt az MTA Geodéziai Tudományos Bizottságának, az MTA Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Tudományos Bizottságának, az MFTTT-nek (korábban Geodéziai és Kartográfiai Egyesület), a Bányamérési és az Építéstudományi Egyesületnek. A nemzetközi közl. kiemelendő a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió (IUGG). Ennek a 6.1 Műszeres albizottsága tagjaként 1976-tól több előadást is tartott. Életrajzában továbbiak mellett megtalálható a Federation International Geodesique (FIG) Gr 5. Nemzeti képviselőség is. Életútjához illeszkedően részt vett a "szocialista országok" szakmai kapcsolataiban. 1975 és 1980 között ezen országok akadémiaközi Planetáris Geofizikai (KAPG) munkabizottságában szaktitkári teendőket látott el. Ismertségére és elismertségére példa, hogy jóval később, 2002 októberében, a BME-re látogató, robottechnikai oktatásról és úrkutatásról tárgyaló ukrán Oktatási és Tudományos Minisztériumi delegációt fogadó négyfős bizottság tagja volt.

Életének újabb jelentős dátuma 2006 szeptember 30. Ekkor írta alá a közalkalmazotti jogviszonya megszűnéséről, az egyetemi állományból való, a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal állományába történő áthelyezéséről szóló okmányt. Ennek folytatásaként (immár köztisztviselői jogviszonyban) 2006 október 1. napjától négy éves időtartamra tartós külszolgálat keretében a Moszkvai Nagykövetségen tudományos és technológiai (TÉT) szakdiplomata álláshelyet töltött be.

TÉT attaséi tevékenysége során számos – a kutatásfejlesztésben meghatározó – magyar és orosz intézménnyel, kutatóintézettel, egyetemmel, ügynökséggel, állami és magán vállalat képviselőjével tartott rendszeres kapcsolatot a kölcsönös együttműködések megteremtése, fenntartása és kibővítése érdekében. Egyik beszámolójában tevékenységét így is jellemezte: kapcsolatépítő, promóciós, forrásfeltáró tevékenység a K + F innováció területén.

Úgy, ahogy korábban is tette, Moszkvában is igyekezett egyéb közhasznú tevékenységet is kifejteni. A Követség keretében intézte a magyarországról nyelvi továbbképzésre érkező diákok ügyeit. Egy fejezet megírásával részt vett az EU Head of Mission Statement jelentés

összeállításában. 2008-tól az EU Zöld Diplomáciai Kör-ben környezetvédelmi attaséi feladatokat is ellátott.

2010 nyarán lezárult külszolgálati megbízatását követően hazatért, Ekkor, 64 évesen már nem létesített újabb jogviszonyt élete korábbi meghatározó munkáltatóival. Bár hozzánk, műegyetemi kollégáihoz vissza-vissza járt, és ekkor nagyapai örömeiről szívesen beszélt, betegségét nem sejtettük. Halálhíre megdöbbentő váratlansággal érkezett.

Búcsúztatása 2020. június 18-án, 15 órakor lesz a Budakeszi temetőben. Kedves Gyula, kedves Kolléga, kedves Tanár Úr, búcsúzunk Tőled, nyugodj békében.

Ezen – az egykori műegyetemi kollégákkal közösen fogalmazott – nekrológ utóiratoként a volt diák jogán: kiváló tanáraink egyike volt, úgy igyekezett minél többet tudni, hogy megszerzett tudását minél hamarabb, minél több embernek önzetlenül tovább adhassa. Kedves tanár Úr! Nagyon köszönöm.

Kiss Albert